

Kritisk diskursanalyse og sociale medier

Laura Bang Lindegaard, Gymnasielærerdag, 27/11

2024

AALBORG
UNIVERSITET

PLAN

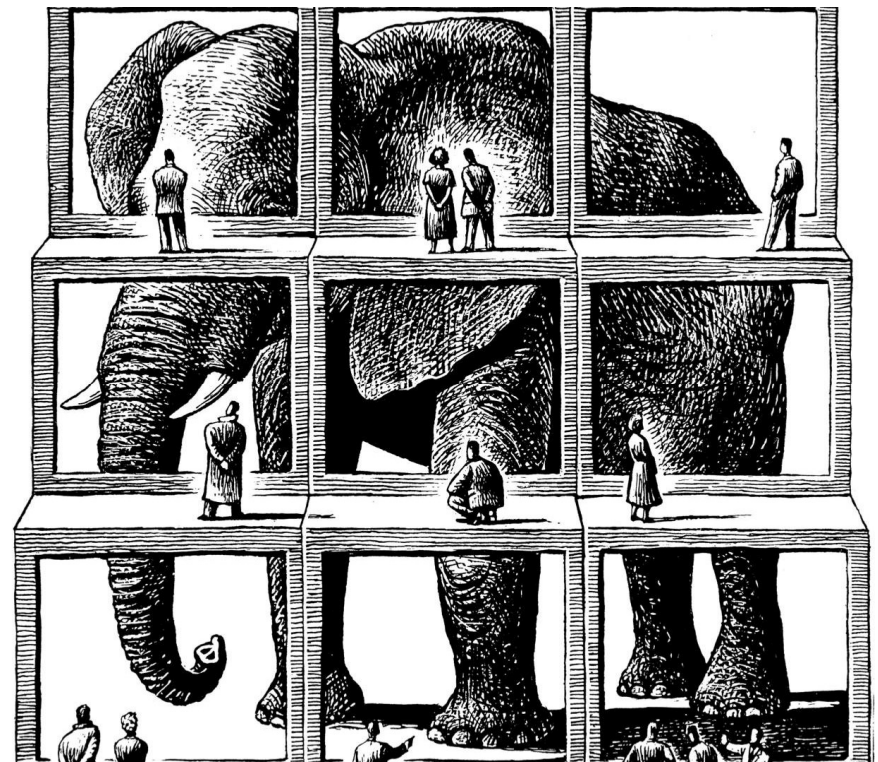
Noget om kontekst

Noget om kritisk diskursanalyse

Noget om kritisk diskursanalyse
på de sociale medier

Lille eksempel

KONTEKST

JYSKE BANK

LANDSHOLDETS DYRESTE DRENG JAGTER SPILLETID PÅ KLIPPERNE

Kommende udebanekamp på klippeø:

Forfelt		Centralfelt	Slutfelt
Landsholdets dyreste dreng		jagter	spilletid på klipperne
subjekt		verbal	direkte objekt

Nuværende klub på klippeø:

Forfelt			Centralfelt	Slutfelt	
Landsholdets	dyreste	dreng	jagter	spilletid	på klipperne
subjekt			verbal	objekt	adverbial

HOLD AFSTAND!

HOLD AFSTAND!

jeg bliver den næste school
shooter guys, lmao watch out

KONTEKST

Ko-tekst: Syntagme

Ko-tekst: Sætning

Lokal kontekst: Multimodalitet

Global kontekst: Intertekstualitet

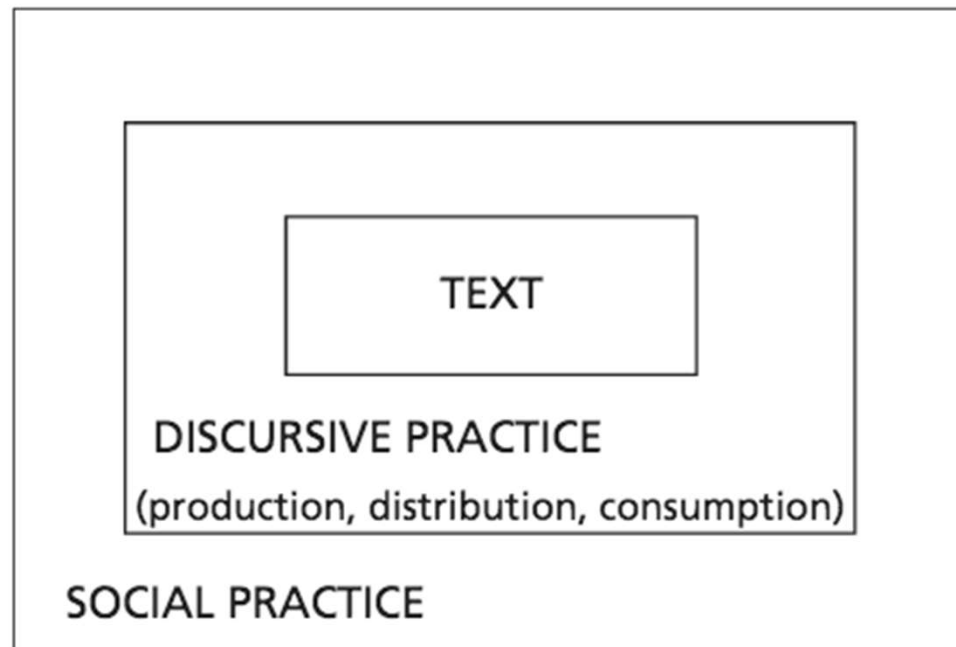
Kritisk diskursanalyse

“MEN TEND TO CHOOSE HIGH
PAYING PROFESSIONS - LIKE
DOCTOR, ENGINEER, CEO,
ETC.,
WHILE WOMEN NATURALLY GO
TOWARD LOWER PAYING
CAREERS -
LIKE FEMALE DOCTOR, FEMALE
ENGINEER, AND FEMALE CEO.”

Det blev en dreng

Fairclough 1992

Social Media Critical Discourse Studies

Majid Khosravini, Newcastle University

SM-diskursive praksisser skal forbindes både horisontalt og vertikalt

Vertikal kontekst:

- Forbinder både tekstanalysens mikrofunktioner og den horisontale kontekst med brugernes sociopolitiske kontekst i samfundet, dvs. forbindelser til de samfundsmæssige diskurser – den »tykke« kontekst.
- Store D-diskurser

Horisontal kontekst:

- Beskæftiger sig med intertekstualitet blandt tekstpraksisser på (potentielt) flere sites og sammenkobling af brugere af sociale medier gennem observation og ved at forbinde de tilgængelige tekstplatforme og praksisser horisontalt på tværs af sites, platforme og genrer.
- Produktions-, konsumptions- og distributionskontekster
- Lille d-diskurser

DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND
INDEPENDENT RESEARCH
FUND DENMARK

AALBORG
UNIVERSITY

Eksempel

Travelling Together: Reguleringen af passende
passageradfærd under COVID19

PI: Laura Bang Lindegaard

HOLD AFSTAND

 NT - Nordjyllands Trafikselskab
12. maj 2020 · 🌐

Pas godt på hinanden derude ❤️

Tak ❤️ fordi du rejser med omtanke

- **Hold afstand**
Fordel jer
- **Vis hensyn**
- **Først ud så ind**
- **Husk at købe billet**
- **Lyt til chaufføren, som du plejer**
- **Vask/sprit hænder, når du kommer frem**

👍 97 77 kommentarer 32 delinger

Tekstanalyse

Grammatik:

- En sætning der består af et finit verbum i imperativ *hold* og et inkorporeret substantiv *afstand*.

Semantik:

- Latent agent og latent adled der kkonstituerer agentent reflexivt

Pragmatik:

- **Direktiv** hvor afsender opfordrer modtager til at *holde afstand* og antager at modtager selv er interesseret i at *holde afstand*, eller hvor modtager instruerer modtager i at *holde afstand* uden interesse for om modtager ønsker dette.
- **Ekspressiv** hvor taleren udtrykker sit oprigtige ønske om *hold afstand* uden at implicere at det kræver et handlende individ for at dette kan finde sted.

Analyse af den diskursive praksis:

Den horisontale kontekst

‘Passende’ sampling:

- 16 unikke hold afstand opslag på NT's Facebook-side fra marts 2020 til september 2021.4 Før marts 2020 har NT ingen opslag der indeholder hold afstand – hvilket understøtter formodningen om at det at holde afstand til andre mennesker ikke blev betragtet som relevant før pandemien.

I alle Facebook-opslag kan det udledes hvilket personligt pronomen det er passende at sætte på agentens plads, altså om det er singularis *du* eller pluralis *I*.

- Det er singularis i 5 tilfælde og pluralis i 9 tilfælde, så selvom der er 16 unikke opslag, er der altså kun 14 forskellige variationer. I 13 af tilfældene kan agenten udledes af personlige pronomener i andre sætninger mens der kun er ét tilfælde hvor agenten kan udledes internt i sætningen, nemlig af adleddet: "Hold afstand til hinanden i bussen"

Det personlige pronomen er knyttet mere eller mindre direkte til kategorien *passager*

- Hvis man læser opslagene på Facebook, læser man dem på NT's facebookside og med NT som afsender, og så læser man opslagene som henvendt til kunder og potentielle kunder, dvs. man læser dem som henvendt til passagerer.

Analyse af
den
diskursive
praksis:

Den vertikale
kontekst

Store D-diskurser:

- Et automobilitetssystem (Urry 2004). En motonormativitet (Walker 2023). Et automobilitetsregime (Böhm et al. 2006).

Konsekvens af reguleringen af den kollektive transport gennem, fx, *Hold afstand*

- Bilen er allerede mere tilgængelig, fordi bilvalget passer godt overens med vores forestillinger om, at man har brug for en bil for at kunne realisere sig selv i overensstemmelse med samfundets forventninger om fleksibilitet og frihed til at køre hvorhen man vil, når man vil (Lindegaard 2015).
- Den kollektive transport mindre tilgængelig, fordi det kan være svært at skabe sammenhæng mellem det 'rigtige' liv og brugen af kollektiv transport: Vi delegitimerer den kollektive transport gennem vores fortællinger om, at togene altid er forsinkede (Freudental-Pedersen 2016), eller gennem vores systematiske italesættelse af den kollektive transport som højrisiko, som det var tilfældet under pandemien (Lindegaard & Boelt 2023)

Afrunding og spørgetid

➤ Spørgsmål:

- Hvad kan vi få ud af sådan en omstændelig sproganalyse af et Facebook-opslag?
- Var *hold afstand* et eksempel på god, uskyldig passagerregulering?
- Hvad med multimodaliteten i opslaget (hjerterne, fx)?
- Hvad med passagerers/andres kommentarer til Facebook-opslaget?

➤ Undervisningsforslag:

- Tag den første bedste SoMe-post, og undersøg, hvad den *betyder*, hvad den *gør*!
 - › Tekstniveau: Grammatik, semantik og pragmatik
 - › Diskursiv praksis-niveau: Den horisontale og vertikale kontekst

BESØG PÅ AAU

BESØG PÅ AAU

Har du med din gymnasie- og hf-klasse lyst til at komme på fagligt besøg på AAU? På AAU har vi på udvalgte områder udarbejdet en række tilbud til dig som gymnasielærer. Se de mange muligheder via fagområderne i listen herunder.

GYMNASIEOPGAVER

GENKENDER DU ET DIGT, NÅR DU SER ET?

Institut for Kultur og Læring

Kort beskrivelse af aktiviteten: Hvis man tror, at digte primært er noget, der skrives i fast metrisk form, og som man finder i gamle, støvede bøger, så tager man fejl. Igennem de seneste årtier har poesien i stigende grad fundet vej ud over bogens grænser og udviklet alternative udtryksformer. Foruden eksperimenter med forskellige lyriske former og bogformater, er digital poesi, lyd&lyrik, poetiske installationer, poetry slam og digtoplæsninger kommet til at præge vores opfattelse af den lyriske genre. Vi skal undersøge, hvad der sker, når ordene ikke længere står isolerede på papirsiden, men akkompagneres af billeder og musik, performs på en scene eller udfolder sig på websides og gennem sociale medier.

Også forestillingen om lyrikken som et medie for dybe sjælelige udtryk hos en unik digterskikkelse har ændret sig markant i det 21. århundrede. I montager og konceptuelle tekster sammensætter de nye digtere fragmenter af ikke poetiske tekster og skaber ofte politisk slagkraftige tekster om køn, sygdom, race, sociale forskelle, krig, klima og migration.

På dette kursus skal vi dykke ned i de mange spændende måder, som poesien udtrykker sig på i disse år. Vi vil prøve at besvare spørgsmålene: Hvad er det, der gør, at poesi er så fleksibel og innovativ en genre? Hvorfor har lyrikken en særlig evne til at reagere på og udtrykke sig om presserende psykologiske, sociale og politiske problemer? Hvorfor er det poetiske sprog interessant at beskæftige sig med? Og hvorfor er der så mange, der er vilde med poesi – også selvom de måske ikke selv ved det?

BESØG

UNGDOMSSERIER OG UNGDOMSIDENTITET

Institut for Kultur og Læring

Kort beskrivelse af aktiviteten: Ungdomsserier på tv og på streamingtjenester har i stigende grad fået en vigtig stemme i samfundsdebatten omkring emner med særlig relevans for unge – det, der på engelsk kaldes 'young adults'.

Serier som SKAM, 13 Reasons Why, Natten til lørdag, Riverdale, Salsa, Sex Education og mange flere sætter fokus på identitetsdannelse, seksualitet, køn, selvstændighed, forholdet mellem land og by og mange andre centrale temaer, der taler direkte ind i unge personers identitetsformative periode.

Gennem inddragelse af forskellige platforme, som de fleste unge anvender, og gennem en bevidst fortællestil i øjenhøjde med målgruppen formår nutidens ungdomsserier på danske, nordiske og internationale streamingtjenester at etablere et relevant og seriøst diskussionsforum for unge, som selv gennemgår en identitetsskabende livsfase. Serierne repræsenterer ikke kun samtidens ungdomskulturer – de er også med til at forme dem.

BESØG

Medier og historie

Institut for Kultur og læring

LAGT ONLINE: 06.09.2023

Kort beskrivelse af aktiviteten:

Forholdet mellem medier og historie er et omdiskuteret felt. Når nu film eller serier om historiske emner udgives, debatteres disse gerne ud fra, om de retvisende ift. historiske fakta, eller om de i stedet prioriterer nogle dramatiske funktioner i stedet.

Selvom medievidenskab og historie på denne måde kan møde hinanden i kritisk debat, er begge fag også afhængige af hinanden. Historisk viden er afhængig af fortolkning af medieringer af fortiden, mens medievidenskab i sig selv også af en adgang til historisk viden om fortidens praksisser og kommunikationsmåder.

Dette tilbud introducerer gymnasieeleverne til seks forskellige måder at arbejde med forholdet mellem medier og historie: 1) som spejl, 2) som industri, 3) som stil og fortælling, 4) om fagligt mødested, 5) som læringsrum og 6) som arkiv. Eleverne lærer at arbejde i krydsfeltet mellem medievidenskab og historiefagets interesse i viden om fortiden.

Emnefeltet og aktivitet kan tilrettelægges, så case-materiale og faglig orientering retter sig efter undervisning i enten Dansk eller Engelsk samt en kombination.

Evaluering af Gymnasielærer dagen 2024

